

ANNO DOMINI DCCCXXII

HATTO

MOGUNTINUS ARCHIEPISCOPUS.

HATTONIS

EIUSQUE SUFFRAGANEORUM

EPISTOLA AD JOANNEM IX PAPAM.

De morte Arnulphi imperatoris, de Ludovico ejus filio septenni, rege Germaniæ salutato, de archiepiscopatu apud Moravos erecto.

(Apud Labb. Concil. general., tom. IX, col. 496).

Dommo sanctæ et apostolicæ et universalis Romanæ ecclesiæ papæ, Harro indignus præsul Moguntinensis Ecclesiæ, cum universis suffraganeis nostræ exiguitati adjunctis, debitum orationis obsequium et fidelem servitatem.

Noverit igitur sublimitas vestræ sanctitatis: quod nulla fratrum unanimitas sanctæ Romanæ Ecclesiæ potestati subjecta, fidelior atque devotior ac subjectior apparet, quam nos, qui vestræ dominationi et capiti omnium Ecclesiarum omni mentis intentione subjicimur, plurimum gaudentes in Domino et in dono gratiæ ipsius quod per vestram sanctitatem et sapientiam magnifice et amplissime sedes ejusdem Ecclesiæ dilatatur in religione divina: et in hoc instantissime precibus incumbimus, deprecantes divinam clementiam, ut ad altiora semper conscendere vos, et de die in diem meliora sectari atque perficere concedat. De cætero vestræ clementiæ innotescimus, seniores nostrum Arnulphum imperatorem de hujus vitæ exilio migrasse (a). Sed quod quandiu in hoc mundo subsistimus per incerta ferimur, nescientes ubi quorundam animæ post hanc lucem mansionem recipiant: vestri quasi provoluti vestigiis subnixæ poscimus, ut animam ipsius vestræ auctoritatis potestate a vinculis peccatorum absolvatis, quia quæcumque solveritis super terram, erunt soluta in cælo (Matth. xvi). » Tali vero domino, rectore, et gubernatore amisso, in nostris partibus vacillavit navis Ecclesiæ. Quem regem eligeret parvo tempore inscia mansit: et quia timor magnus aderat, ne solidum regnum in partes se scinderet, divino, ut credimus, instinctu factum est, ut filius senioris nostri

A quamvis parvissimus, communi consilio principum et totius populi consensu in regem elevaretur. Et quia reges Francorum semper ex uno genere procedebant, maluimus pristinum morem servare quam nova institutione insidere. Sed cur hoc sine vestra jussione et permissione factum sit, vestram haud dubitamus latere prudentiam. Nulla scilicet alia causa actum constat, nisi quia pagani inter nos et vos consistentibus, impeditum est iter nostrum ad sanctam matrem nostram Romanam sedem: ita ut ne legati a nostra parvitate ad vestram dignitatem dirigi potuissent. Sed quia tandem occasio et tempus advenit quo nostra epistola vestris obtutibus præsentaretur, rogamus nostram communem constitutionem vestræ dominationis benedictione corroborari.

B Insuper etiam pietati vestræ intimamus quod fratres et coepiscopi nostri Bawarienses se apud nos conquerentes, et alta suspiria trahentes gemebant qualiter Maravenses populi Francorum potestati rebelles, jactent se ab illorum consortio esse divisos, et seorsum metropolitano gloriantur a vestra concessione esse sublimatos, cum nunquam metropolitana sedes inter illos haberetur, sed semper illorum provinciæ et diocesi cohærent. Dolebant se etiam apud nos, quod quorundam machinatione, magna infamia circa vestram celsitudinem essent denotati, scilicet, ut cum paganis fœdus et pacem inirent, et ipsi pagani consilio eorum agerent tam multa nefaria et illicita. De his omnibus consilium a nobis quærentibus Bawariensibus episcopis, justum respondimus esse fratrum solatio semper adhærere.

(a) Arnulphus imperator, cujus hic obitus nuntiatur, mortuus est 20 Novembris, anno 890, Stephano VI pontifice. Non tamen ad eum, sed ad ejus successorem Joannem hæc scripta est epistola, quod facile intelligitur ex querela de Moravorum archi-

episcopatu, quem a Joanne institutum esse præsens epistola declarat. Cur autem tam sero scribant hi episcopi, causam his ipsis in litteris afferunt, COSSART.

quia propheta inquit: « Ecce quam bonam et quam A
jucundum habitare fratres in unum (*Psal. cxxxii*). »
Illi vero non in unum habitant, qui fratrum se solatio subtrahunt, aut fratribus insidias præparant. Nos illorum tristitiæ compatiētes, nolimus illis consilium de talibus objectionibus præbere, priusquam ad vestram interrogationem per epistolam uostram veniremus. Semper nos scimus carnales spiritales solere persequi, et malevolos benevolos infirmare et lacerare. Prævidere ergo summopere debent omnes qui sacerdotes Domini persequuntur tam occulte quam manifeste, ne ad illos pertineat quod Propheta dixit: « Cogitaverunt malitias in corde suo, tota die constituebant prælia; exacerunt linguas suas sicut serpentis: venenum aspidum sub labiis eorum (*Psal. cxxxix*). » Et paulo post: « Cadent super eos carbones, in ignem dejicies eos (*ibid.*). » Et iterum: « Vir linguosus non dirigetur in terra; virum injustum mala capient in interitu (*ibid.*). » Et per Jeremiam inquit Dominus: « Omnes in sanguine judicantur, unusquisque proximum suum tribulat. Omnes in malum manus suas præparant. » Non debent enim alieni episcoporum aut accusatores aut iudices fieri. Unde de Lot est scriptum: « Ingressus es ut advena, nunquid ut iudices? (*Gen. xix.*) » Accusator autem episcoporum nullus sit servus, aut libertus, nullaque persona suspecta aut infamis, repellantur inimici, et omnes laici. Isti fratres et coepiscopi nostri Bawarienses, veraces Dei cultores, et boni pastores, pervigili custodia custodiunt gregem sibi commissum, ne lupi rabies aliquam sancti gregis oviculam rapiat in prædam C
suam. Stant pro muro domus Israel, ne aliqua vis inimica firmamentum Ecclesiæ dissolvat. Qui tales inquietat, et sua malitia impugnat, licet præsentem, futuram tamen non evadet pœnam, quia scriptum est: « Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei (*Zach. ii*). Hæc autem omnia perscripta vobis ideo

dirigimus, qui estis caput totius sanctæ Ecclesiæ, quæcunque per orbem diffunditur, et solamen mærentium, quæcunque tristia vobis contigerunt membris vestris: quia sanctissimi pastores Christi superioris dicti in nulla re a catholica fide deviantes, sed eandem sanctis operibus, et ecclesiasticis officiis ornantes, apud nos conquerentes postulaverunt ut vestræ notitiæ manifesta faceremus, quia et illi per seipsos vobis eadem innotescere vita comite promittebant. Unde possimus ut vestra consolatio illorum mærorem ad lætitiā reformet, et semper talia membra summo capiti, quod estis vos, se gaudeant adherere. Illi autem Maravenses, ut nostris auribus illatum est, in occasionem superbiæ suæ assumunt, quia a vestra concessione dicunt se metropolitanum suscipere, et singulariter degentes aliorum episcoporum consortia refutant. Si hac confidentia diutius inflantur, usque ad sanguinis effusionem, ut multi arbitrantur, prosilient. In quantum præsumimus, admonemus quatenus vestra auctoritas, priusquam hoc contingat, ad humilitatis viam illos corrigendo deponat, ut tandem cognoscant cui dominatui subjici debeant. Nos siquidem debitores esse cognoscimus, si quid a sanctæ matris Romanæ Ecclesiæ scilicet contigerit elabi, vos inde certificari, ut vestra potentia ad rectitudinis lineam perducatur. Quod si vestra admonitio illos non correxerit, velint, nolint, Francorum principibus colla submittent, et credimus absque effusione sanguinis et mutua cæde ex utraque parte tunc posse bene contingere. Iterum iterumque vestræ dignitatis auribus replicamus quod tam episcopi quam laici Bawarienses in religione Christianitatis nulla gente inferiores esse probantur, neque unquam Franci absque illorum auxilio aut in ecclesiasticis rebus, vel in bellicis negotiis nominatim vel fama dignum aliquid peregerunt. Sicut neque illi absque istis.

ANNO DOMINI DCCCCXIII.

ANASTASIUS III

PONTIFEX ROMANUS.

NOTITIA HISTORICA IN ANASTASIUM

(Apud Mansi, Concil., tom. XVIII, pag. 311.)

Anastasius, patria Romanus, Luciani filius, anno Domini nongentesimo decimo, Sergio invasori sedis est subrogatus, tempore Lamberti et Leonis imperatorum. Sedit annos duos et menses totidem. Ticinensem Ecclesiam, teste Sigonio, libro vi de Regno Italiæ, plurimis iisdemque magnificis ornamentis decoravit, concedens ei usum umbellæ, equoque vehi

D albo, crucem præviam in itinere habere et in conciliis a læva pontificis assidere.

Hujus tempore, Lambertus imperator, cum esset annorum triginta duorum, ab Ugone comite Mediolanensi in venatione occulte necatus est, summa regni deinceps ad Berengarium devoluta.

Leo, sextus ejus nominis, imperator orientalis,